
ПОЛІТИКА БЕЗПЕКИ ТА ЗАХИСТУ ДІТЕЙ І ВРАЗЛИВИХ ДОРΟΣЛИХ

ЗМІСТ

1. ВСТУП

- 1.1. Визначення термінів
- 1.2. Візія та зобов'язання

2. РИЗИКИ ДЛЯ ДІТЕЙ ТА ВРАЗЛИВИХ ДОРΟΣЛИХ І СТРАТЕГІЇ ЇХ ПОДОЛАННЯ

- 2.1. Уповноважений/на з безпеки дітей
- 2.2. Схема реагування на скарги та звинувачення

3. БЕЗПЕЧНИЙ НАЙМ

4. НАВЧАННЯ, БЕЗПЕКОВІ ТРЕНІНГИ

- 4.1. Внутрішній загальний тренінг з безпеки дітей для співробітників Мистецького арсеналу
- 4.2. Ситуативний тренінг

5. РЕАГУВАННЯ НА НЕНАЛЕЖНУ ПОВЕДІНКУ ЩОДО ДІТЕЙ У ПРОСТОРІ

6. ФОТО ТА ВІДЕО-КОНТЕНТ

7. ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ПОЛІТИКИ БЕЗПЕКИ І ЗАХИСТУ ДІТЕЙ ТА ВРАЗЛИВИХ ДОРΟΣЛИХ У МИСТЕЦЬКОМУ АРСЕНАЛІ

- 7.1. Ролі членів команди у імplementації
- 7.2. Комунікація про Політику безпеки та захисту дітей та вразливих дорослих у Мистецькому арсеналі

8. РЕСУРСИ ПРО ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОВЖИВАНЬ ЩОДО ДІТЕЙ ТА ПРО ДОТРИМАННЯ ПРАВ ДИТИНИ

9. ДОДАТКИ

- 9.1. Додаток 1. Кодекс поведінки
- 9.2. Додаток 2. Згода з політикою безпеки та захисту дітей
- 9.3. Додаток 3. Алгоритм реагування на неналежну поведінку щодо дітей та вразливих дорослих
- 9.4. Додаток 4. Алгоритм реагування на поведінку дітей у стресових ситуаціях

1. ВСТУП

Команда Мистецького арсеналу докладає багато зусиль до розвитку дитячих та підліткових програм, організації дитячого та сімейного дозвілля, створенню дружнього до дитини середовища. Мистецький арсенал пропонує низку освітніх, мистецьких та інтерактивних розважальних програм для дітей і підлітків. У просторі МА діти різного віку можуть брати участь у онлайн та офлайн-подіях: відвідувати виставки, лекції, майстер-класи з митцями, ілюстраторами та арттерапевтами, покази фільмів і книжкові клуби.

Серед основних активностей Мистецького арсеналу для сімей з дітьми та дітей — спеціальна програма вихідного дня Сімейні вихідні, дитячі програми фестивалів (Книжкового Арсеналу та НЕОсвітнього Арсеналу), група активних підлітків Підліткова Рада Мистецького арсеналу, підлітковий літературний конкурс «Антитвір».

Всі відвідувачі Мистецького арсеналу мають право на поважне і ввічливе ставлення з боку персоналу незалежно від віку, раси, гендерної, національної ідентичності, наявності чи відсутності статусу людини з інвалідністю, а також не мають бути об'єктом дискримінації за переліченими ознаками з боку персоналу.

Повага до прав та особистості дитини передбачає таке ставлення до дитини з боку персоналу Мистецького арсеналу, що не порушує її особистих кордонів, враховує її бажання та думку, має на меті дію в її найкращих інтересах, захист від зловживань та позитивне менторство.

Кожна дитина має право брати участь у обговоренні, її думка має беззаперечне значення у всіх питаннях, які стосуються її благополуччя. Дорослі, в свою чергу, мусять підходити до взаємодії з дітьми, керуючись принципом «Не нашкодзь». Це означає, що будь-яка взаємодія з дитиною має бути у її найкращих інтересах, враховувати її бажання та ніколи не відбуватися проти її волі. Водночас ми, дорослі, мусимо розуміти вагу власного авторитету для дитини, з обережністю ставитися до влади, яку ми маємо. Не спрямовувати цю владу та авторитет у власних інтересах чи інтересах третьої сторони.

Позицію старшого слід використовувати для дружнього та корисного для дитини наставництва, захисту, допомоги, розвитку. Під захистом ми розуміємо як превентивні дії, що допоможуть запобігти насильству та бути впевненими у кваліфікації персоналу, так і постійну готовність до дії у небезпечних ситуаціях тут і зараз. Завжди діяти у ситуаціях, коли дитина піддається насильству, приниженню, маніпуляції, свідками яких ми стаємо - основний принцип, на якому має ґрунтуватися наша реакція у загрозованих випадках.

Розуміючи власну відповідальність, усвідомлюючи вплив дорослих на майбутнє дитини, її розвиток та подальшу долю, ми створили Політику безпеки дітей у просторі Мистецького арсеналу.

1. 1. Визначення термінів

Насильство — будь-яка фізична, емоційна або сексуальна діяльність, спрямована проти дитини чи дорослого, що завдає або може завдати шкоди, травми, страждання та/або обмежує її права та свободи.

Дитина — відповідно до Конвенції ООН про права дитини, ратифікованої в Україні, а також до закону України, дитиною є кожна людина до досягнення 18-річного віку, якщо за законом, застосовуваним до даної особи, вона не досягає повноліття раніше.

Політика безпеки та захисту дітей — комплекс рішень та заходів, завдяки яким інституція може вберегти дітей від фізичного та психологічного зранення, зловживань з боку дорослих та загроз для здоров'я і розвитку, в основі яких принцип «не нашкодь».

Вразливі дорослі — особи віком старше 18 років, які внаслідок віку, інвалідності, функціональних порушень, захворювань, умов, в яких вони перебувають, або в результаті соціальної та іншої нерівності, є або можуть бути неспроможними піклуватися про себе або захистити себе від значної шкоди чи експлуатації.

Люди з інвалідністю — дорослі і діти, що мають стійкі фізичні, ментальні, інтелектуальні або сенсорні порушення, які при взаємодії з різними бар'єрами в навколишньому середовищі, поведінці, ставленні перешкоджають повній та ефективній участі таких людей в житті суспільства нарівні з людьми без інвалідності.

Уповноважена/ий з безпеки дітей у Мистецькому арсеналі — відповідальна особа, що контролює виконання Політики безпеки в інституції і підзвітна Програмній раді Мистецького арсеналу. Перегляд кандидатури здійснюється щодва роки.

Співробітники — фізична особа, яка є штатним співробітником Мистецького арсеналу на постійній чи тимчасовій основі.

Підрядники — фізичні та юридичні особи, які на оплачуваних чи на волонтерських засадах надають певні продукти, роботи чи послуги Мистецькому арсеналу, та мають прямий чи опосередкований контакт із учасниками/-цями та представниками/-цями проєктів Арсеналу.

Волонтери — фізична особа віком від ____ років, що добровільно включена в соціально спрямовану та неприбуткову діяльність Арсеналу на волонтерських засадах та мають прямий чи опосередкований контакт із учасниками/-цями та представниками/-цями проєктів Арсеналу.

Партнери — фізичні та юридичні особи, які спільно з Мистецьким арсеналом готують та реалізують мистецькі та освітні проєкти.

1. 2. Візія та зобов'язання

Ми віримо, що саме безпечне та дружнє для дитини середовище може стати гарантією розвитку та процвітання для її особистості, позитивно вплинути на формування цінностей, пріоритетів та соціальної взаємодії дитини як у теперішньому, так і у майбутньому. Саме тому:

- Команда Мистецького арсеналу вважає, що благополуччя та здоров'я дітей та вразливих дорослих має першорядне значення;
- Ми прагнемо втілювати наші проєкти та організовувати наші активності з суворим дотриманням прав кожної залученої дитини та вразливих дорослих, не озираючись на вік, національну та гендерну ідентичність, соціальний статус та фізичні і інтелектуальні виклики, з якими вони стикаються;
- Ми готові докласти усіх необхідних зусиль, щоб підтримувати та промотувати атмосферу безпеки, залученості, рівності та дружності на онлайн та офлайн заходах для дітей;
- Ми прагнемо базувати нашу взаємодію з дітьми на принципах дитиноцентризму, поваги до її прав та особистості;
- Наша Політика безпеки стосується кожного співробітника Мистецького арсеналу, підрядників, партнерів, волонтерів та відвідувачів проєктів Мистецького арсеналу, які вступають у будь-яку взаємодію з дітьми у просторі Арсеналу;
- Співробітники, підрядники, партнери та волонтери ознайомлюються з Політикою безпеки дітей та Кодексом поведінки та підтверджують свої зобов'язання підписом у Згоді (Додаток №2);
- Відвідувачі дізнаються про основні принципи Політики безпеки та захисту дітей та ознайомлюються з Кодексом поведінки з графічних матеріалів, розміщених у вхідному просторі проєктів Мистецького арсеналу;
- Ми зобов'язуємося переглядати нашу Політику безпеки та захисту дітей відповідно до отриманого досвіду, відгуків та набутих знань що два роки або раніше у разі настання такої необхідності.

2. РИЗИКИ ДЛЯ ДІТЕЙ ТА ВРАЗЛИВИХ ДОРΟΣЛИХ І СТРАТЕГІЇ ЇХ ПОДОЛАННЯ

Саме завдяки виявленню та чіткому розумінню ризиків, з якими діти та вразливі дорослі можуть зіткнутися у просторі Мистецького арсеналу, можна запровадити ефективні стратегії їх подолання. Ризик підвищується пропорційно до масштабу подій, тривалості взаємодії співробітника чи партнера Мистецького арсеналу з дитиною, а також є більш високим для певних груп дітей — дівчаток, дітей молодших за 6 років та дітей представників етнічних меншин України, дітей з родин, що перебувають у складних життєвих обставинах. Ми проаналізували взаємодію нашої інституції з дітьми через окремі активності і згодом кластеризували ці ризики, розробили для кожного механізми подолання.

Для більш чіткого та злагодженого реагування у ситуаціях великого потоку людей, потенційно неналежної поведінки батьків дітей та інших ризиків, що їх тягнуть за собою масштабні події, а також задля створення безпечної для дітей та людей з інвалідністю атмосфери у просторі Мистецького арсеналу, співробітники, партнери та волонтери проходять обов'язкові **тренінги**. Вони навчають учасників діяти згідно з розробленим алгоритмом для різних ситуацій та познайомлять з Кодексом поведінки і Політикою безпеки та захисту дітей у доступній та зручній формі.

Ще один важливий принцип, на якому базуватиметься впевненість у якості та безпечності взаємодії з дітьми співробітників, підрядників, партнерів та волонтерів — **безпечний найм**. Крім цього, превенція та своєчасне реагування на небезпеки забезпечується перебуванням у просторі відповідної кількості неспоріднених дорослих з персоналу Мистецького арсеналу (з розрахунком двоє дорослих на групу з 12 дітей віку молодшої школи, 20-25 дітей віку середньої школи і 30 дітей віку старшої школи).

2.1. Уповноважений/а з безпеки дітей: обов'язки, обрання та перегляд кандидатури

Уповноважений/на з безпеки дітей — уповноважена особа з колективу Мистецького арсеналу, що відповідає за безпечну взаємодію дітей з інституцією. Саме до Координаторки співробітники можуть звернутися у разі виникнення загрози благополуччю дітей у просторі, розповісти про зловживання інших співробітників у разі їх виникнення.

Уповноважений/а з безпеки дітей може поєднувати свої обов'язки з обов'язками співробітника Мистецького арсеналу, проте ним не може бути Генеральний директор та його заступники.

Уповноважений/а на цю посаду має обиратись з урахуванням репутації, мотивації, відсутності підтвердженої історії скоєння насильства. Ця особа має неупереджено та негайно відповідати на скарги дітей та вразливих дорослих, що зазнали насильства в Мистецькому арсеналі або дітей та дорослих, що стали свідками

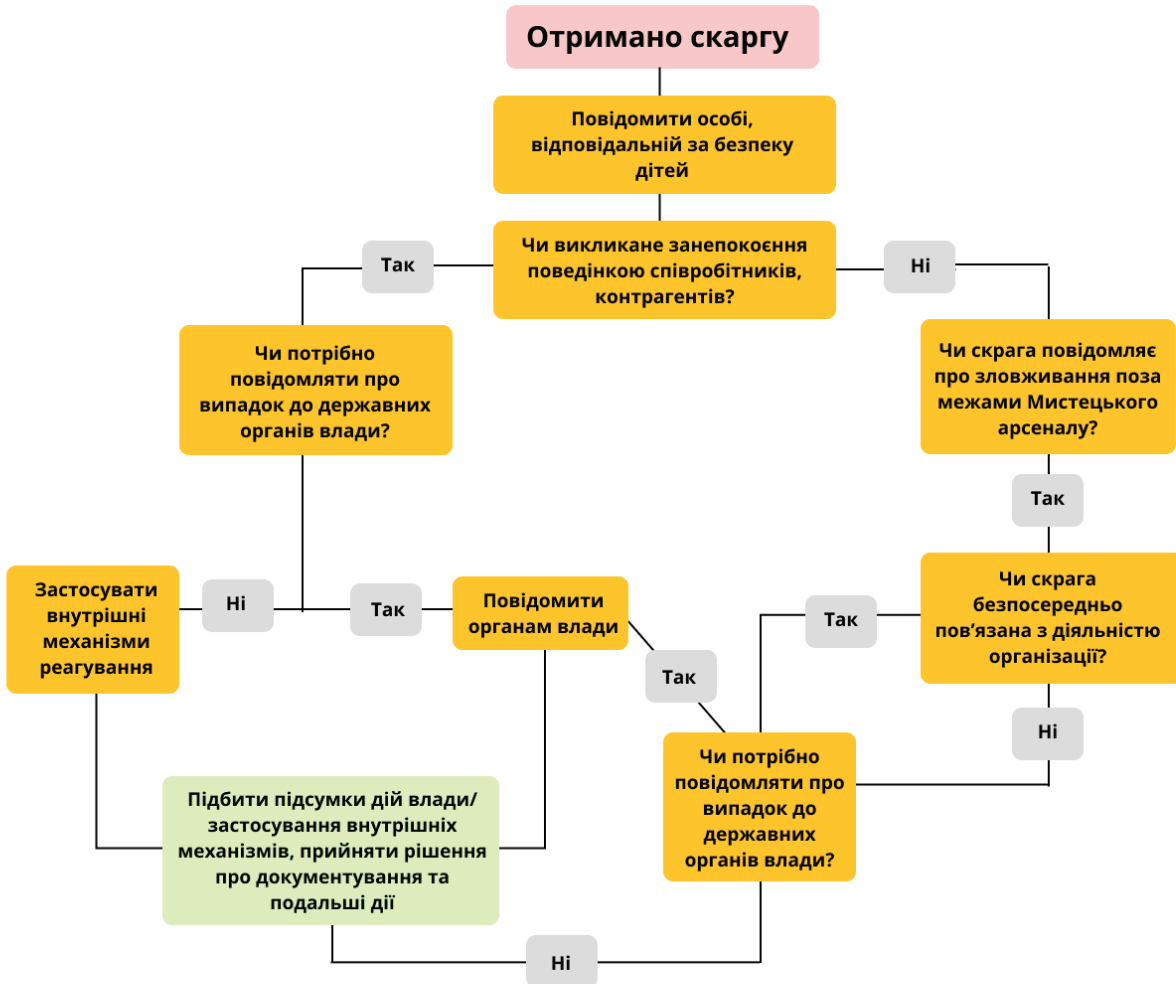
такого насильства, а також реагувати на інші порушення Політики безпеки.

Обрання кандидата на посаду Уповноваженого/ої відбувається на засіданні Програмної ради Мистецького арсеналу. Генеральний директор зобов'язаний прийняти кандидатуру, визначену рішенням Програмної ради. Перегляд кандидатури відбувається по закінченню дворічної каденції Уповноваженого/ої з безпеки.

Уповноважений/а з безпеки займається не лише превенцією випадків насильства щодо дітей, але й ініціює створення незалежної комісії для розслідування випадків скоєння насильства членами колективу та бере в ній участь, ініціює заходи з реагування на неналежну поведінку щодо дітей у просторі Мистецького арсеналу. Важливим обов'язком Координатора/ки є також регулярний перегляд Політики (що два роки або за постання такої нагальної необхідності).

Робочі контакти Уповноваженого/ої мусять бути у вільному доступі, наприклад, на спеціальному стенді на рівні дитячих очей у просторі, на сайті Мистецького арсеналу, щоб кожна людина, що цього потребує, могла звернутися до нього чи неї по допомогу.

2.2. Схема реагування на скарги та звинувачення

3. БЕЗПЕЧНИЙ НАЙМ

Під **безпечним наймом** ми розуміємо комплекс заходів з підбору та підготовки персоналу до роботи з дітьми та вразливими дорослими. Ми переконані, що людина, яка взаємодіє з дітьми у Мистецькому арсеналі, незалежно чи є вона частиною основної команди, чи є підрядником, партнером, волонтером, мусить мати відповідну кваліфікацію, дотримуватися Кодексу поведінки та принципів роботи з дітьми та вразливими дорослими, сформульованих у Політиці безпеки, подавати дітям гарний приклад для наслідування, вміти реагувати на ризики та зловживання щодо дітей та не бути джерелом таких ризиків і зловживань.

Для реалізації цієї мети:

- На етапі відбору кандидатів на позиції, на яких передбачена пряма чи опосередкована взаємодія з дітьми, звертати увагу на інформацію щодо кандидатів з відкритих джерел, (зокрема репутацію та наявність чи відсутність історії скоєння насильства), уважно ставитися до мотивації кандидата, враховувати рекомендації попереднього роботодавця;
- На етапі укладання трудового договору, цивільно-правової угоди, договорів про надання послуг тощо зі співробітниками, підрядниками, партнерами та волонтерами, що мають прямий чи опосередкований контакт із учасниками/-цями та представниками/-цями проєктів Арсеналу, ознайомлювати контрагента з Політикою безпеки та захистом дітей, Кодексом поведінки та отримувати від них підпис про ознайомлення у Заяві/Згоді;
- Впроваджувати навчання для співробітників про безпечне поводження з дітьми (тренінги) та оновлювати знання кожного року. Таке навчання необхідне для того, щоб співробітник міг попередити насильство та своєчасно і правильно реагувати на зловживання.

4. НАВЧАННЯ, БЕЗПЕКОВІ ТРЕНІНГИ

Ключовим елементом підготовки до реагування і превенції є навчання персоналу, проведення інструктажів з безпеки дітей у просторі Мистецького арсеналу.

Внутрішній загальний тренінг з безпеки дітей для основного персоналу має проводитися щороку, адже безпекові протоколи можуть змінюватися і оновлюватися, а отримана інформація може забуватися. **Ситуативний тренінг** для волонтерів, партнерів та підрядників має проводитися перед подією (фестивалем), що передбачає безпосередній чи опосередкований контакт з дітьми, разом з іншими безпековими тренінгами. До участі у ньому можуть бути допущені члени колективу, що бажають оновити знання та/або не відвідували загальний щорічний тренінг. Відповідальною особою за проведення таких тренінгів у колективі є Координатор/ка з безпеки. Проходження тренінгу документується Координатором/кою за допомогою фіксації учасників тренінгу у відповідній таблиці. У разі непроходження такого тренінгу учасники та волонтери не допускаються до участі у організації подій. Безпекові інструктажі для учасників довготривалих програм також є основою навчальної компоненти Політики безпеки.

4.1. Внутрішній загальний тренінг з безпеки дітей для співробітників Мистецького арсеналу

Внутрішній загальний тренінг з безпеки дітей для співробітників Мистецького арсеналу включає в себе:

- знайомство з Політикою безпеки та захисту дітей та вразливих дорослих у Мистецькому арсеналі;
- основні пункти Кодексу поведінки (Додаток №1);
- роз'яснення про необхідну кількість дорослих на групи дітей у просторі;
- ознайомлення з Алгоритмом реагування на неналежну поведінку щодо дітей (Додаток №3);
- ознайомлення з Алгоритмом реагування на поведінку дітей у стресових ситуаціях (Додаток №4);
- обговорення і засвоєння принципу нульової толерантності до насильства.

4.2. Ситуативний тренінг

Ситуативний тренінг перед подіями включатиме в себе:

- ознайомлення з Політикою безпеки та захисту дітей та вразливих дорослих у Мистецькому арсеналі;
- ознайомлення з Кодексом поведінки (Додаток №1);
- ознайомлення з Алгоритмом реагування на неналежну поведінку щодо дітей (Додаток №4);
- обговорення і засвоєння принципу нульової толерантності до насильства.

За необхідності відбуватиметься перегляд програми тренінгу, внесення нової інформації на основі попереднього досвіду.

5. РЕАГУВАННЯ НА НЕНАЛЕЖНУ ПОВЕДІНКУ ЩОДО ДІТЕЙ У ПРОСТОРІ

Будь-яке насильство у просторі Мистецького арсеналу, скоєне стосовно дітей, має бути належним чином прореаговане. В тому числі, насильство, яке здійснюється батьками та членами родини дітей, які відвідують проєкти Мистецького арсеналу. Допомогти зробити реакцію швидкою та ефективною допоможе чіткий алгоритм.

У разі, якщо співробітники стають свідками такого вербального насильства та/або застосування фізичної сили, вони мають діяти згідно з Процедурою реагування на неналежну поведінку щодо дітей. Про алгоритм, котрий ми розробили для таких ситуацій, а також основні принципи та аргументи на користь принципу "завжди діяти", персонал дізнається за допомогою тренінгів про безпеку дітей.

Ознайомитися з ним можна у **Додатку 3.**

6. ФОТО ТА ВІДЕО-КОНТЕНТ

У інтересах дитини має відбуватися не лише безпосередня взаємодія з нею, але й усе те, що відбувається "за лаштунками", до чи після такої взаємодії. Це означає, що недобросовісне або необережне поводження з контентом, який містить зображення дітей, створення такого контенту без отримання належної явної згоди їхніх батьків, не відповідає заявленому принципу "не нашкодь", руйнує безпечне для дитини середовище.

Саме тому у створенні контенту з дітьми та його комунікації назовні, у діджитал-каналах, співробітникам слід керуватися наступними правилами:

- Стежити за тим, щоб створені фото та відео були прийнятними: усі діти на фото є одягненими, фото та відео представляють їх з гідністю і повагою, а не з наміром створення сексуальної чи будь-якої іншої провокації..
- Використовувати отримані світлини та відео-контент виключно у професійних цілях, не використовувати їх з ціллю наживи, сексуальної експлуатації дитини;
- За можливості, якщо здійснюється попередня реєстрація на подію, отримувати вербальну чи письмову згоду батьків чи її супроводжуючих на фото та відеозйомку дитини.

7. ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ПОЛІТИКИ БЕЗПЕКИ І ЗАХИСТУ ДІТЕЙ ТА ВРАЗЛИВИХ ДОРОСЛИХ У МИСТЕЦЬКОМУ АРСЕНАЛІ

Політика безпеки та захисту дітей у Мистецькому арсеналі є документом, основні положення якого повинні знати та виконувати чинні та новоприбулі співробітники, підрядники, волонтери та відвідувачі.

Для цього існує декілька механізмів: навчання для членів колективу у вигляді щорічних та ситуативних тренінгів, процедура безпечного найму, що включатиме ознайомлення кандидата з Політикою безпеки та Кодексом поведінки, безпекові інструктажі для учасників довгострокових програм та адаптовані матеріали для відвідувачів у просторі.

Перегляд даної Політики відбувається кожні два роки, за перегляд відповідає чинний/а Координатор/ка з безпеки дітей. Впровадження принципів Політики безпеки має відбуватися у всіх публічних та внутрішніх напрямках діяльності Мистецького арсеналу, що де відбувається пряма чи опосередкована взаємодія з дітьми.

7.1. Ролі членів команди у імплементації

З боку керівного складу інституції (генеральний директор та заступники) очікується комплекс рішень, що допоможуть ввести Політику безпеки у дію. Зокрема, донесення інформації до співробітників, контроль за виконанням зобов'язань співробітниками, сприяння неупередженій роботі Координатора/ки з безпеки та захисту дітей.

За основні компоненти імплементації Політики безпеки як-от навчання членів колективу, розробка адаптованих матеріалів про безпеку дитини для простору, перегляд Політики безпеки, внутрішню комунікацію про Політику безпеки та механізми реагування на випадки зловживання щодо дітей, відповідає Координатор/ка з безпеки дітей Мистецького арсеналу. У питанні імплементації Політики безпеки Координатор/ка з безпеки мусить мати певну незалежність від керівництва, а також має бути впевненим, що його діяльність з імплементації Політики та розслідування випадків скоєння насильства не потягне за собою санкцій з боку керівництва.

Важливою ланкою імплементації також є Відділ кадрів і співробітники Мистецького арсеналу, безпосередньо залучені до процесу найму нових співробітників. Для реалізації безпечного найму в інституції вони: звертають увагу на репутацію кандидатів у відкритих джерелах, зокрема щодо випадків скоєння насильства щодо дітей та дорослих, уважно ставляться до мотивації кандидата та рекомендацій попереднього роботодавця та ознайомлюють нових співробітників з Політикою безпеки та Кодексом поведінки.

7.2. Комунікація про Політику безпеки та захисту дітей та вразливих дорослих у Мистецькому арсеналі

Політика безпеки мусить бути належним чином прокомунікована не лише для внутрішнього вжитку, але й бути доступною для кожного, хто зацікавиться принципами її роботи у Мистецькому арсеналі. Вона мусить бути адаптована для дітей, її основні принципи мають бути прокомуніковані у візуальних матеріалах у просторі для відвідувачів різного віку. Матеріали також мають бути адаптовані для відвідувачів з порушеннями зору.

Крім цього, комунікація має передбачати механізм відгуку та діалогу (наприклад, у вигляді спеціальної кнопки на сайті МА), здійснюватися за принципом "Нічого для нас без нас".

Внутрішня комунікація про Політику безпеки відбуватиметься під час найму та на безпекових тренінгах

8. РЕСУРСИ ПРО ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОВЖИВАНЬ ЩОДО ДІТЕЙ ТА ПРО ДОТРИМАННЯ ПРАВ ДИТИНИ

- Конвенція про Права дитини
- Модель "Барнхаус": загальна характеристика та впровадження в Україні від Міжвідомчої координаційної ради з питань правосуддя та UNICEF
- Навчально-методичний посібник з запобігання та протидії проявам насильства у освітньому середовищі від МОН, ІМЗО, "Ла-Страда" і UNICEF

Політику безпеки створено 13 вересня 2023 року.

Перегляд політики: 13 вересня 2025 року.

9. ДОДАТКИ

Додаток 1

Кодекс поведінки

Цей кодекс визначає належну практику роботи з дітьми у Мистецькому арсеналі. Всі співробітники/-иці, підрядники/-иці, партнер(к)и та волонтер(к)и проєктів Мистецького арсеналу зобов'язані дотримуватися цих норм, цінностей та вимог задля того, щоб кожна дитина почувала себе захищеною, вартою поваги та отримала підтримку у всіх аспектах свого розвитку.

Кодекс поведінки орієнтований на запобігання будь-яким формам фізичного, психологічного, економічного та сексуального насильства над дітьми. Кодекс поведінки є нашим загальним зобов'язанням та відповідальністю перед дітьми, їх батьками та всією спільнотою, саме тому ми зобов'язуємося:

1. Ставитися до всіх дітей з повагою, не озираючись на гендер, етнічну приналежність та расу, наявність чи відсутність інвалідності, релігію та мову.
2. За жодних обставин не застосовувати фізичну силу проти дитини чи вразливих дорослих.
3. За жодних обставин не ображати вербально дітей та вразливих дорослих, не присвоювати їм прізвиська, які вони самі для себе не обирали, не застосовувати щодо них мову ворожнечі та упереджень.
4. Дбати про те, щоб під час організованих заходів для дітей у просторі знаходилися принаймні двоє неспоріднених дорослих на групу дітей, а також уникати ситуацій знаходження у закритому приміщенні з дитиною наодинці.
5. Відповідально ставитися до контенту, що містить зображення дітей, записаного у просторі Мистецького арсеналу, не розповсюджувати цей контент з цілями експлуатації, а також дбати про те, щоб створений контент з дітьми у просторі Мистецького арсеналу зображав їх з гідністю, повагою та не містив провокацій жодного характеру.
6. Усвідомлювати, що для дитини авторитет дорослого є беззаперечним, тож ставитися до своєї позиції старшого з обережністю, не використовуючи свій авторитет для будь-яких шкідливих психологічних маніпуляцій.
7. Розуміти, що будь-які стосунки сексуального характеру з дітьми є неприпустимими та переслідуються згідно з чинним законодавством України.
8. Розуміти та приймати наступні принципи у роботі з дітьми:
 - 1) Припустимими фізичними контактами з дитиною є дотики до руки, плеча, спини, відповідь на обійми дитини у присутності інших дорослих;
 - 2) Неприпустимі будь-які контакти з тілом дитини без її згоди та у зонах, які зазвичай вкриті купальним костюмом.
9. Розуміти, що фізичне, психологічне, гендерно вмотивоване та сексуальне насильство над дитиною несе за собою руйнівні та довгострокові наслідки для її благополуччя та психологічного стану.

Додаток 2

Згода з політикою безпеки та захисту дітей

Я, _____, ознайомлений з Політикою безпеки та захисту дітей у Мистецькому арсеналі та зобов'язуюсь дотримуватись її вимог у своїй професійній діяльності.

Я знаю ознаки зловживань та застосування насильства щодо дитини і буду повідомляти про таких випадки відповідальній особі Координатору/ці з безпеки та захисту дітей.

Дата _____

Підпис _____

Додаток 3

Алгоритм реагування на неналежну поведінку щодо дітей та вразливих дорослих

Будь-яке насильство у просторі Мистецького арсеналу, скоєне стосовно дітей та вразливих дорослих, що відвідують Мистецький арсенал в рамках дитячих та сімейних активностей, має бути належним чином прореаговане, в тому числі і насильство, яке здійснюється батьками та супроводжуваними дітьми.

Ігнорування випадків насильства, в тому числі з боку батьків чи її супроводжуваних шкодить не лише постраждалій дитині, але й решті дітей, які знаходяться у просторі.

Допомогти зробити реакцію швидкою та ефективною допоможе чіткий алгоритм. У разі, якщо співробітники, підрядники, партнери та волонтери стають свідками такого насильства, явного вербального аб'юзу та застосування фізичної сили, вони мають діяти за наступним алгоритмом:

1. Зупинити те, що відбувається: підійти до учасників ситуації, озвучити, що те, що відбувається, є неприйнятним та має бути припинено.
2. Зрозумілою дорослим і дитині мовою сказати про те, що у просторі Мистецького арсеналу така поведінка не толерується: "Ви не маєте права бити та ображати дитину, це шкодить їй та іншим дітям навколо. Ми забороняємо таку поведінку щодо дітей у Мистецькому арсеналі".
3. За необхідності залучити відповідальних за подію співробітників Мистецького арсеналу та або Службу охорони.
4. Співробітники Мистецького арсеналу та представники Служби охорони мають право зобов'язати особу, що вчиняє насильство, покинути територію Мистецького арсеналу. Всі дії слід вчиняти обережно, щоб додатково не налякати дитину можливістю ескалації насильства.
4. Повідомити про випадок насильства Координатора/ку з безпеки, сконтрактувавши з ним за телефоном або за допомогою електронної пошти klymenko@artarsenal.gov.ua

Додаток 4

Алгоритм реагування на поведінку дітей у стресових ситуаціях

Під час війни базові потреби дитини у безпеці, опорі у вигляді надійного дорослого, захисті та любові батьків, спілкуванні можуть бути порушені. Діти стають свідками подій, які травмують їхню психіку та порушують здатність дитячої психіки до саморегуляції.

У таких ситуаціях реакція дитини може бути різною, а особливо у місці великого скупчення людей та за наявності великої кількості сенсорних подразників. Дитина може відчувати сильний страх або переживати панічну атаку, мати потребу висловити пережитий досвід дорослому. Коли це відбувається, її фізичні та емоційні реакції можуть бути для вас неочікуваними, викликати розгубленість. Для того, щоб покращити, пришвидшити та спростити реагування на них для вас, ми створили перелік базових порад, що можуть допомогти вам у комунікації з такою дитиною на фестивалі.

1. Якщо дитина заводить розмову з вами про пережите, ініціює її сама або висловлює в рамках активності, в якій ви задіяні, її потрібно уважно вислухати, навіть якщо речі, які вона розповідає вам, є шокуючими. Під час розмови варто спуститися на рівень очей дитини, щоб вона не відчувала напруги. У відповідь чесно висловіть переживання, які у вас викликає ця розповідь: "Мені боляче від того, що з тобою/твоїми близькими сталося_____". Розпитайте про те, які емоції дитина відчуває у зв'язку з цим досвідом. Якщо триггером емоційної реакції є загроза (наприклад, почалася тривога), її потрібно по можливості усунути - піти в укриття.
2. У випадках, коли присутні певні фізичні реакції, можуть допомогти вправи, розроблені психотерапевтами, що практикують когнітивно-поведінкову терапію:
 - Якщо у дитини переривчасте, пришвидшене дихання, ви можете дихати разом з нею, поступово уповільнюючи та нормалізуючи власне дихання, демонструючи тим самим приклад. Для дошкільників підходить також вправа з долонькою. Вкажіть дитині на її долоньку та запропонуйте кожного разу, коли палець "біжить" по долоньці вдихати (нюхати квітку або запашну страву) та видихати (задмухувати свічку, дмухати на кульбабку) в такт. Уповільнити та нормалізувати дихання можна також якщо дихати наповнюючи не груди, а живіт.
 - Якщо дитини тремтить, як від ознобу, можна прибрати цю напругу підсиливши її - запропонувати тремтіти сильніше, пограти "у бурю". Запропонуйте дитині чітко відчувати опору під ногами, максимально напружити ноги від стоп і до тазу, а потім "скинути" цю напругу на руханці.
 - "Увімкнення" певних фізичних відчуттів, як-от смаку, може сприяти заземленню - запропонуйте дитині випити склянку води або з'їсти цукерку.

- У деяких випадках може спрацювати відволікання уваги від предмету тривоги і стресу. Запитайте у дитини про щось (наприклад, про елемент її одягу) або попросіть щось подати.
- Дієвим методом відновлення може бути вправа "4 стихії", хід якої описуємо нижче:
 - Крок 1. Зручно сісти на крісло або стілець, відчути точки опори під ногами та у місцях, де тіло спирається на сидіння. Це стихія Землі.
 - Крок 2. Глибоко вдихнути, промовляючи вголос або про себе "Я знаю, що я вдихаю" і так само глибоко видихнути, промовляючи "Я знаю, що я видихаю". Це стихія Повітря.
 - Крок 3. Випийте склянку заздалегідь підготовленої води, звертаючи увагу на смак. Ковтайте повільно. Це стихія Води.
 - Крок 4. Закрийте очі, згадайте уявне чи реальне місце, у яке вам хотілося б потрапити чи повернутися, щоб відновити енергію та емоційний ресурс. Складіть руки навхрест долонями донизу на плечі та легко торкайтеся руками плечей (ця вправа ще називається "Метелик"), поки ви гуляєте цим місцем у своїй уяві.